

RETTEVEJLEDNING

Reksamen EU-ret, BA(jur) august 2021

Opgave 1

Ad spørgsmål 1.1:

Sprogkravet for friskoler er som udgangspunkt udtryk for skjult forskelsbehandling af udenlandske statsborgere, og der kan derfor være udtryk for en diskrimination i strid med art. 45 TEUF. Det skal dog vurderes, om kravet kan være sagligt, jf. EU-retten, s. 266 ff., og hensynet til at sikre integration og til at sikre det officielle sprogs status kan udgøre saglige hensyn. Det bør dog overvejes, om kravene er proportionale, idet man måske nok kan stille krav om, at visse dele af uddannelsen er på det officielle sprog, men næppe kan kræve det for hele uddannelsen.

Det forhold, at man tillader de to verdenssprog, kan siges at svække argumenterne for at udelukke andre sprog. Verdenssprog har dog en særlig stilling, idet beherskelsen af disse formentlig kan sikre integrationen i medlemsstat B. Man kan også overveje, om man kan forskelsbehandle sprog fra forskellige medlemsstater, dvs. at man tilgodeser unionsborgere fra nogle medlemsstater frem for andre, jf. EU-retten, s. 275 ff., men denne form for forskelsbehandling kan også begrundes i den særlige status, verdenssprog har. Det kan yderligere overvejes, om medlemsstat A overtræder art. 14, stk. 3, i Charteret, men henset til at dette ikke er pensum, forventes det ikke, at dette spørgsmål behandles. Da der ikke er noget, der tyder på, at friskolen oprettes med profitsigte, er det ikke nærliggende at se sagen som et spørgsmål om etablering af en virksomhed.

Elevatormontør er et lovreguleret hverv i både medlemsstat A og B. Da Anders opfylder kravene i medlemsstat A, er udgangspunktet, at han skal have anerkendt sine erhvervsmæssige kvalifikationer i medlemsstat B. Da Anders er arbejdstager (og ikke leverer tjenesteydelser fra medlemsstat A), bliver det afgørende, om betingelserne i uddannelsesdirektivets (2005/36) art. 13 er opfyldt, jf. EU-retten, s. 750 f. Det kræver, at beviset skal være udstedt af en kompetent myndighed i medlemsstat A, jf. art. 13, stk. 1. Dernæst fremgår det af direktivets art. 14, at der er mulighed for at kræve udligningsforanstaltninger, hvis der er væsentlige forskelle i fag eller discipliner i uddannelserne. Opgavens oplysninger tyder dog ikke på, at det er et problem, idet det angives, at Anders "...har en meget lignende uddannelse, som er taget efter reglerne i medlemsstat A".

Fagforeningen er også forpligtet til at overholde art. 45 TEUF, og idet den har mulighed for at udstede kollektive regler og udøve en form for retlig autonomi, indtager den en særstilling, jf. EU-retten, s. 533. Derfor kan fagforeningen ikke diskriminere unionsborgere med uddannelser fra andre medlemsstater, da dette er udtryk for skjult forskelsbehandling af udenlandske statsborgere. Der er ikke nogen saglig begrundelse for en sådan forskelsbehandling, særligt henset til at direktiv 2005/36 gør op med spørgsmålet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer på dette område.

Ad spørgsmål 1.2:

Efter at have startet sin konsulentvirksomhed i medlemsstat C er Anders selvstændig erhvervsdrivende, og han vil således have ret til ophold efter opholdsdirektivets art. 7, stk. 1, litra a. Vi ved, at han har opholdt sig 2-3 år i medlemsstat C, og han har således ikke opnået ret til tidsubegrænset ophold. Han opfylder kravene for at være selvstændig erhvervsdrivende, idet han etablerer sin egen virksomhed og arbejder hårdt for at få virksomheden i gang. Det forhold, at han ikke kan få virksomheden til at løbe rundt, er ikke afgørende, idet han ifølge opgavens oplysninger arbejder hårdt for, at det skal lykkes. Som selvstændig erhvervsdrivende har han ret til ophold, selvom han ikke kan dokumentere, at han har tilstrækkelige midler til at forsøge sig selv og sin familie. Der er således ikke noget grundlag for at udvise Anders (og familien), ligesom Anders har ret til sociale ydelser på ikkediskriminerende vilkår.

Da Anders har etableret sig som tjenesteyder, er han omfattet af servicedirektivet, direktiv 2006/123. Der er således ikke tale om en aktivitet, som er undtaget fra direktivet, jf. EU-retten, s. 755 f., og det forhold, at der ikke er en grænseoverskridende etablering, udelukker heller ikke, at dele af direktivet finder anvendelse, jf. EU-retten, s. 760 f. Et af de forbudte krav, der er nævnt i direktivets art. 14, er kravet om, at tjenesteyderen skal tegne en forsikring i værtsmedlemsstaten, jf. art. 14, nr. 7, og EU-retten, s. 768. Kravet – og dermed bøden – er således i strid med direktivet. Nogle studerende vil måske overveje, om medlemsstat C, selvom den ikke kan kræve, at man tegner forsikringen ved et forsikringselskab i C, dog kan kræve, at man tegner en forsikring. Dette skal vurderes efter servicedirektivets art. 23, og da Anders har nedsat sig som rådgiver i elevatorer, kan man argumentere for, at betingelserne for et sådant krav er opfyldt, jf. nærmere EU-retten, s. 780.

Ad spørgsmål 1.3:

Violet har ret til at blive i medlemsstat C, for at det yngste barn kan gøre sin uddannelse færdig. Denne ret følger af art. 12, stk. 3, i opholdsdirektivet og art. 10 i forordning 492/2011, jf. EU-retten, s. 481 f. og s. 738 f. Bestemmelserne sikrer, at børn af en vandrende arbejdstager kan gøre deres uddannelse færdig, selvom unionsborgeren forlader landet. Efter den første bestemmelse er det en betingelse, at det yngste barn er unionsborger og har tilstrækkelige midler. Disse krav stiller den anden bestemmelse ikke, idet den dog forudsætter at barnet har været bosat hos arbejdstageren, mens denne var beskæftiget i medlemsstaten. Denne betingelse er opfyldt i denne sag. Det forhold, at Anders i en periode har opgivet sit arbejde for at blive selvstændig, synes ikke at fratage barnet den ret, det har erhvervet efter art. 10 i forordningen. Barnets ret til at forblive i medlemsstat C omfatter også en ret til, at en forælder kan blive i medlemsstat C, i den situation hvor barnets ret ellers ville blive illusorisk.

Normalt har en arbejdstager (og selvstændig erhvervsdrivende), som har arbejdet i en anden medlemsstat, ifølge EU-retten ret til at få sin ægtefælle med tilbage til sit oprindelsesland, jf. EU-retten, s. 485 ff. Det fremgår dog af praksis, at denne ret normalt forudsætter, at ægtefællen følges med unionsborgeren, jf. EU-retten, note 71, s. 486. Dette kunne tyde på, at afslaget på at give Violet opholdsret i medlemsstat A er begrundet, men det skal holdes op imod, at Violet efter EU-retten også har ret til at forlænge sit ophold i udlandet for at gøre det muligt for det yngste barn at færdiggøre sin uddannelse. Der er således en regelkonflikt her, som formentlig skal løses ved at indrømme Violet opholdsret i medlemsstat A, når hun efter et år slutter sig til Anders. Der er dog ikke nogen praksis omkring dette, og pensum behandler ikke problemstillingen. Derfor bliver den studerendes argumentation afgørende.

Opgave 2

Ad spørgsmål 2.1:

A:

Kravet skal først vurderes efter art. 34 TEUF, idet det udgør en indførselsrestriktion for Scanburn og andre producenter uden for medlemsstat Z. Betingelsen om påvirkning af samhandlen efter Dassonville-dommen er opfyldt, og efter afsigelsen af Keck-dommen skal det dernæst vurderes, hvilken type regler der er tale om. I dette tilfælde er der tale om et produktkrav, og da der ikke er tale om diskriminerende regler, skal det overvejes, om det kan begrundes i Cassis-hensyn eller i de hensyn, der er omfattet af art. 36. I denne sag er det hensynet til klimaet, der har begrundet indgrebet, og dette er et Cassis-hensyn. Da indgrebet forekommer proportionalt, foreligger der ikke nogen overtrædelse af art. 34 TEUF.

Reglerne udgør dog en teknisk specifikation, som skal notificeres efter notifikationsproceduredirektivet, jf. direktiv 2015/1535 og EU-retten, s. 696 f. Hvis medlemsstat Z har forsømt at overholde notifikationspligten, er konsekvensen, at kravene ikke kan håndhæves i forhold til Scanburn og andre, jf. EU-retten, s. 706 f.

B:

Der er ikke oplysninger, der tyder på, at art. 110 TEUF er overtrådt. Afgifter skal som udgangspunkt ikke bedømmes efter art. 34 TEUF, idet Domstolen alene har taget forbehold for den situation, at afgifterne er så store, at der ikke længere finder import sted. Det er ikke tilfældet her.

Der er dog tale om en afgift, der gør det mindre tiltrækkende at erhverve produkter med specielle karakteristika, og sådanne tiltag er notifikationspligtige efter direktiv 2015/1535, art. 1, stk. 1, litra f, punkt iii og EU-retten, s. 701.

C:

Der er her tale om anvendelsesforskrifter, og det skal først vurderes, om art. 34 TEUF er overtrådt. Sådanne anvendelsesforskrifter kan påvirke samhandlen (Dassonville-dommen) og henføres efter Keck-dommen til kategorien "andet krav". Dette betyder, at det skal vurderes, om reglerne er egnet til at påvirke markedsadgangen, og det afgørende er her, om det kan antages, at det vil påvirke forbrugernes villighed til at erhverve brændeovne. Det er uklart, hvor meget forbrugerne skal påvirkes for at opfylde denne betingelse, og derfor har de studerende mulighed for at argumentere for, at markedsadgangen påvirkes – eller det modsatte. Antages det, at markedsadgangen påvirkes, skal det stadig vurderes, om reglen kan begrundes i Cassis-hensyn, og om den er proportional.

Efter direktiv 2015/1535 er der pligt til at notificere anvendelsesforskrifter, bl.a. hvis de har betydelig indflydelse på afsætningen af produktet. Dette ligner den vurdering, der er foretaget ovenfor.